

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างตัวตนและการปรับตัวทางสังคมของคนลาวอพยพในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว 2. เพื่อศึกษาแบบแผนการดำรงชีวิตของคนลาวอพยพในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่อิงข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์และปรากฏการณ์ทางสังคมเป็นสำคัญ ซึ่งศึกษา กลุ่มคนลาวอพยพในจังหวัดนครพนม

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างตัวตนของคนลาวอพยพนั้น มีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา โดยที่ไม่ได้ยึดโยงอัตลักษณ์เดิม แต่หากปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของสังคมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละช่วง ดังจะเห็นได้จากการศึกษาในแต่ละช่วง เช่น อัตลักษณ์ในประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการสร้างอัตลักษณ์ในเชิงของการสร้างอำนาจ ด้วยการขยายอิทธิพลการปกครอง อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์ที่แสดงให้เห็นความเจริญก็ซ่อนเร้นความไม่มั่นคงและความอ่อนแอของตนเอง นั่นคือความไม่เป็นปึกแผ่นของเหล่ากษัตริย์ที่มีการแย่งชิงอำนาจซึ่งกันและกันนั่นเอง อย่างไรก็ตาม เมื่อคนลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมฝรั่งเศส ซึ่งอยู่ในภาวะที่ตนต้องเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ ด้วยการกดขี่ข่มเหงและลิดรอนสิทธิเอาไว้ คนลาวเองก็ได้แสดงการตอบโต้ ในรูปของการต่อต้านเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองเกิดขึ้น คือ ขบวนการปลดปล่อยประเทศลาว แต่หากพิจารณา ในยุคของการเกิดรัฐชาติที่มีพรมแดนเป็นเส้นชัดเจน กลับทำให้เห็นปฏิบัติการของโครงสร้างอำนาจรัฐ ที่ได้กระทำต่อคนลาว ใน 2 ลักษณะภายใต้โครงสร้างอำนาจรัฐที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนลาวในอีสาน กระบวนการสร้างอัตลักษณ์นั้นกระทำการให้กลายเป็นอื่น ด้วยการกดขี่และลิดรอนสิทธิและกระทำการกลืนกลาย จนทำให้คนลาวกลายเป็นคนไทยภาคอีสาน ซึ่งถือว่าการผลิตชาติพันธุ์ใหม่โดยการสร้างจักรวาลวิทยาใหม่หรือการปรับทัศนคติความเชื่อใหม่ คนลาวในอีสานจึงมักเรียกตนเองว่า เป็นคนไทยอีสานที่วัฒนธรรมคล้ายคลึงกับคนลาวในประเทศลาว อย่างไรก็ตาม ปฏิบัติการของการลิดรอนสิทธินี้ ทำให้พวกเขามีปฏิกิริยาตอบโต้ แต่เป็นการตอบโต้ด้วยสำนึกของชาติพันธุ์ของคนไทยภาคอีสานที่แสดงออกใน บทเพลงเพื่อชีวิต วรรณกรรมอีสานต่างๆ เป็นต้น ส่วนคนลาวใน สปป. ลาว กลับถูกทำให้เกิดการหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ภายใต้การปกครองด้วย

ระบบสังคมนิยม ให้ปลูกสำนึกในความรักชาติและเสียสละเพื่อชาติ ซึ่งได้ส่งผ่านงาน วรรณกรรม กวีนิพนธ์ และแบบเรียนประวัติศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ในยุคโลกาภิวัตน์ก็ทำให้เกิดปฏิบัติการที่ ข้อนทับโครงสร้างเดิม ทำให้คนลาวต้องเผชิญกับภาวะสองสถานะคือ การยึดโยงวัฒนธรรม ประเพณี ด้วยการสร้างสัญลักษณ์ ของความเป็นคนลาว แม่หญิงลาว กับ “ผ้าซิ่น” จึงเป็นสัญลักษณ์ ในการยึดโยงวัฒนธรรมเอาไว้ ส่วนในอีกสถานะหนึ่งนั้น คนลาว ได้ปรับเปลี่ยนและยอมรับสังคม ใหม่ วัฒนธรรมใหม่ จึงทำให้คนลาวผูกโยงตนเองเข้ากับระบบการตลาด การแข่งขัน การดิ้นรนเพื่อ หาเลี้ยงชีพ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ การไหลบ่าของคนลาวอพยพเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านที่ ตอบสนองการได้มาซึ่ง เงินตรา โดยไม่ได้คิดถึงภาวะความเสี่ยงและความปลอดภัยในตนเอง ส่วน แบบแผนการดำรงชีวิตของคนลาวอพยพบริเวณชายแดนไทย-ลาว คนลาวที่อพยพเข้ามานั้นมี ลักษณะของการเข้ามา 3 ลักษณะคือ หนึ่งภัยสงคราม มาแต่งงานกับคนไทย และมาขายแรงงาน ซึ่ง สถิติของการเข้ามาในจังหวัดนครพนมทำให้เห็นว่า คนลาวอพยพเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก ส่วน ใหญ่เข้ามาโดยผิดกฎหมาย ซึ่งสายตาของคนไทยกลุ่มคนลาวนี้จะถูกเรียก ว่าเป็นคนต่างด้าว และ มักทำงานที่เสี่ยงต่อความปลอดภัย ดังกรณี ของ ลูกเขยลู่เพ็ง ที่เข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ เป็นต้น การอพยพเพื่อการดำรงชีพ ดังนั้น ถึงแม้ว่าพวกเขาจะอยู่ใน โครงสร้างรัฐที่ควบคุมให้อยู่ในเฉพาะที่ ทาง และบริเวณจำกัด พวกเขาก็สามารถปรับตัวและแสดงตนเองให้อยู่ในเฉพาะที่ทาง ดังเช่น การ สร้างคุณค่าและความดี ซึ่งถือว่าเป็นม่านบังไม่ให้โครงสร้างของสังคมไทย ถูกรอนสิทธิและกดขี่ พวกเขามากเกินไป นอกจากนั้น พวกเขายังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อคนไทยอันเป็นการสร้าง ความสัมพันธ์แบบบ้านพี่เมืองน้องให้คงอยู่ตลอดไป

The objective of this study are: 1) to study the process of identity construction and the adaptation of Laos migrants along the boarder into Thai society; 2) to investigate patterns of living of Laos migrants in the Thai-Lao boarder. Lao migrants in a village of Nakorn Panom Province were selected to obtain empirical data, and qualitative methods were adopted.

This study found that the process of identity construction has been dynamic and changed over the periods of time. The adaptation of Lao migrants did not necessarily base on traditional identity. In history the identity construction was related with the expansion of power of the ruler groups. However, there were inherent conflicts and wars among the rulers, weakening and disintegrating the Laotian Kingdom. Under the rule of the French during the colonial period, Laos were subject to the dominant discourses of the rulers. Under the period of modern nation state, the identity construction of Laos manifested in two forms. Firstly, the Laos in the Northeast of Thailand were made to be the otherness; they became 'the Northeasterners' of Thai Kingdom. This was done through the change of worldviews and beliefs. This process of identity construction resulted that the Lao became a new ethnic group and Laos in the Northeast of Thailand finally regarded themselves as 'kon Isan' (literally means the people of the Northeast). Within this construction process, Laos of the Northeast of Thailand negotiated, resisted and adopted the identity construction which was signified in the protesting songs. Secondly, the identity construction of the Laos under the socialist regime of Lao PDR focused on the unity among the diverse ethnicity. However, under the globalization the identity construction confronted with two disparate situations. On the one hand identity construction manifested the attempts to maintain symbolic tradition; i.e. dressing 'pa sin' of Lao women. But on the other hand Laos people have adopted new identity signification that offered through the market economy. The adoption of new identity partly resulted in the flow of people across the boarder to Thailand flowing to the struggles to obtain livelihoods. In respect with the patterns of living of Laos along the boarder, this study found that Laos from the Lao PDR moved into Thailand in three ways; escape the war, marriage and seeking for jobs. Official statistics indicated that most of migrants entered into Thailand illegally. Thai people (which in previous Laos) considered these migrants as foreigners. Laos migrants accept hazardous jobs. Although they are strictly controlled, they can adapt themselves into new environments. Being 'kon dee' (good person) and good relationships with Thai surrounding them were employed for the adaptation. Such strategy can prevent them from being exploited and violated and promote the cities of brotherhoods for ever.